

A Study of Causal model of Relationship Among Pancabala and the Context of Virtue Behavior in Sangahavatthu in Kammattana Practitioner in Theravada Buddhism and Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai Banking Manager¹

Chainarin Teerachaipat²
Natsapan Paopun³
Amorn Thoongsuwan⁴

Received: June 11, 2015

Accepted: July 1, 2015

Abstract

This qualitative research were aims: 1) to confirm the level composition factors and the influencing size of the variables of causal model and investigate the congruence of causal model and empirical data. The samples size were 400 by simple random sampling. The instrument were multiple choice and five levels Scale questionnaires. Data were analyzed by using program SPSS version 11.5 and program LISREAL version 8.52 The results of this research were as follow: 1) The variable Sathabala Viriyabala Satibala Samatibala and Panyabala were the composition of Pancabala. The variable Than Piyavaja Atthajariya and Samanatta were the composition of Sangahavatthu. The variable People wisdom Contextual wisdom Procedural wisdom and Outcomes wisdom were the composition of on the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager. Statistical analysis results confirmed the research hypotheses of the goodness of fit of structural relationship model showed its consistency with the empirical data. 2) Pancabala and Sangahavatthu could demonstrate the variance of the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager respectively. Pancabala has direct positive effect on the Context of Virtue Behavior in Sangahavatthu and the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager and the Context of Virtue Behavior in Sangahavatthu has direct positive effect on the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager. Pancabala has indirect positive effect and a high level of total effect on the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager respectively.

Keywords: Pancabala, Kammattana, Theravada Buddhism, Virtue Behaviour, Sangahavatthu, Virtue Behaviour, Strategic Leadership

¹ Doctoral Thesis, Doctor of Management, Graduate College of Management Sripatum University

² Graduate College of Management Sripatum University

³ Advisor Sripatum University

⁴ Co-Advisor Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

การศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง พละ 5 และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ของผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท และความสามารถเชิงปัญญาของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย¹

ชยันรินทร์ อธิชัยพัฒน์²

ณัฐสพันธ์ เฝ้าพันธ์³

อมร อรุณสุวรรณ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยัน ความเป็นองค์ประกอบ อิทธิพลและทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่บริหารธนาคารพาณิชย์ไทยที่ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท 4 แห่ง จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย ด้วยแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับ 5 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS version 11.5 และโปรแกรม LISREL version 8.52 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้านศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละ เป็นองค์ประกอบของปัจจัยพละ 5 องค์ประกอบด้านทาน ปิยะวาจา อตถจริยา และ สมานัตตา เป็นองค์ประกอบของปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และองค์ประกอบด้านความสามารถเชิงปัญญาด้านบุคคล,บริบท,กระบวนการ และผลการดำเนินการ เป็นองค์ประกอบของปัจจัยความสามารถเชิงปัญญาของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ และจากผลการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนา โดยใช้ค่าไคสแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนา พบว่า พละ 5 ของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยที่ปฏิบัติกรรมฐานในพระพุทธศาสนาเถรวาท และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถเชิงปัญญาของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้ โดยพละ 5 มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ และความสามารถเชิงปัญญาของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ และพละ 5 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้ผู้นำเชิงกลยุทธ์ และส่งผลให้มีอิทธิพลในระดับสูง

คำสำคัญ: พละ 5, พระกรรมฐาน, พุทธศาสนาเถรวาท, พฤติกรรมด้านคุณธรรม, สังคหวัตถุ 4, ความสามารถเชิงปัญญา, ผู้นำการจัดการเชิงกลยุทธ์

¹ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

² นักศึกษาหลักสูตรการจัดการธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

³ ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

⁴ ที่ปรึกษาร่วม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อกระทบต่อการดำเนินกิจการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงถูกนำมาใช้เพื่อรับมือ และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทางธุรกิจ (A. Thompson, A. J. Strickland III & John E. Gamble, 2007) ผู้นำแบบนักยุทธศาสตร์ จึงเป็นคุณลักษณะผู้นำที่ทุกองค์กรต้องการ (David Rooke and William R. Torbert, 2005) และการจัดการองค์การสมัยใหม่ยังให้ความสำคัญกับการกระจายความรับผิดชอบด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ไปสู่ผู้นำทุกภาคส่วนในองค์กรด้วย (Tim O'Shannassy, 2003, pp. 53) ภายใต้ธุรกิจการแข่งขันแบบเสรี องค์กรต่างๆ จึงให้ความสำคัญในการใช้ทรัพยากรเฉพาะกิจกรรมที่เพิ่มผลกำไรภายในในกฎเกณฑ์ของการแข่งขันเท่านั้น” (Milton Friedman, 1998) จนอาจละเลย และเสี่ยงต่อภาวะด้านวิกฤตด้านคุณธรรม จริยธรรม

ดังเช่นในสังคมไทยที่พบว่าภาวะวิกฤติด้านความโปร่งใส ไม่สุจริต เกิดขึ้นทั้งในภาครัฐ และเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, ฉบับที่ 11, 2554) หรือแม้แต่ในสหรัฐอเมริกาเองก็พบว่า พนักงานในบริษัทยอมรับว่าได้เคยละเมิดคุณธรรมจริยธรรมในที่ทำงาน หรือแม้ผู้บริหารเองก็มีทัศนคติว่าการฉ้อโกงเป็นเรื่องธรรมดา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่องค์กรกำหนดเป้าหมายทางธุรกิจให้กับพนักงานซึ่งมีส่วนปัจจัยเสริม และเป็นแรงกดดัน ให้พนักงานพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย แม้ด้วยวิธีการที่อาจไม่ถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรมก็ตาม (Richard L. Daft, 1999, pp. 365-367) แต่กลับพบว่าองค์กรที่ผู้นำไร้คุณธรรมจริยธรรมแล้วมักจะส่งผลให้ผลงานขององค์กรตกต่ำจนไม่สามารถแข่งขัน

และดำรงกิจการอยู่ไม่ได้ในที่สุด (ภาณุวัฒน์ พันธุ์แพ, 2546, หน้า 61) และในทางกลับกันองค์กรที่ผู้นำเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแล้วจะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้พนักงานทำในสิ่งที่ถูกต้องและไม่ค่อยพบปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ในองค์กรมากนัก (Richard L. Daft, 1999, pp. 365-367)

ดังนั้นปัจจุบันมีนักวิชาการทางซีกโลกตะวันตกนำหลักการบริหารเชิงพุทธศาสตร์ไปประยุกต์ในเชิงวิชาการด้านการบริหารจัดการ (วรภัทร ภูเจริญ, 2537, หน้า 5) ในทางพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้ อาทิเช่น การนำการปฏิบัติกรรมฐาน ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นการบ่มเพาะทางจิตเพื่อให้เกิดความสงบ และปัญญาขึ้นในผู้ปฏิบัติ (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2538, กรรมฐาน, กัมมัฏฐาน, หน้า 1-25) และมีความเข้าใจในภาวะต่างๆ รอบตัวตามความเป็นจริง ไม่ถูกครอบงำด้วยอคติ และเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม (พระธรรมปิฎก: ป.อ.ปยุตโต, 2538, ภาวนา, หน้า 177 - 209) นอกจากนี้ยังสามารถใช้จัดการกับความเครียด และความขัดแย้งระหว่างบุคคลในองค์กร (Roop Jyoti, 2011) ซึ่งเป็นการสร้างเสริมคุณสมบัติที่มีความเชื่อมโยงกับภาวะผู้นำผ่านความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลส่งเสริมทางด้านความสามารถ และความสำเร็จในวิชาชีพของบุคคล (Satinder Dhiman, 2009, Metta Karuna McGarvey, 2010, Sara W. Lazara, Et al, 2005, ABI/INFORM Trade & Industry, 2007) และการพัฒนาภาวะผู้นำในรูปแบบที่เรียกว่าภาวะผู้นำสัมมาสติ “Mindful Leadership” (William W. George, 2010)

นอกจากนี้ยังพบว่าหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมในพุทธศาสนาที่เป็นกุศโลบายในวิธีการบริหารจัดการด้วยหลักคุณธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี มุ่งเน้นให้ทุกคนมีความรักมุงช่วยเหลือกันเสียสละเพื่อส่วนรวม (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต. สังคหวัตถุ 4. หน้า 295-353) ซึ่งครอบคลุมหลักการครองตน การครองคน และการครองงาน (วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กิनावงศ์. 2550. หน้า 63)

สำหรับธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งเป็นธุรกิจบริการทางการเงิน ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ จึงมีข้อห้ามมิให้กระทำการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ ประโยชน์ของประชาชน หรือการเอาเปรียบลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นธรรม (จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์. 2505) แต่จากภาวะแวดล้อมรวมถึงการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ธนาคารพาณิชย์ไทยจึงจำเป็นต้องขยายขอบเขตการให้บริการ และใช้นโยบายการตั้งเป้าหมายยอดขาย และการทำงานที่มีความท้าทายยิ่งขึ้นเรื่อยๆ (Adearne, M.J.2000) ส่งผลให้เกิดความยากลำบาก และความเครียดในการทำงานจนอาจต้องตัดสินใจเลือกกระทำในวิถีทางที่มีความสุ่มเสี่ยงทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของตนเอง

ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารกิจการธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่งว่าควรทำอย่างไรจึงสามารถพัฒนาบุคลากรของธนาคารพาณิชย์ให้เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าเปรียบพร้อมด้วยคุณสมบัติด้านความเก่ง และความดี ไม่ก่อความเสียหายต่อองค์กร เศรษฐกิจ สังคม และประโยชน์ของประชาชนด้วยการเอาเปรียบลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นธรรม

การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาเพื่อค้นหารูปแบบเพื่อการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ขององค์กรที่ครบถ้วนทั้งในด้านความเก่ง และความดี **วัตถุประสงค์การวิจัย**

1. ยืนยันว่าตัวแปรสังเกตทุกตัวแปรเป็นตัวแทนและสามารถใช้วัดตัวแปรแฝงปัจจัยผล 5 ในผู้ปฏิบัติกรรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และปัจจัยความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยในโมเดลที่ศึกษา

2. ทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยผล 5 ในผู้ปฏิบัติกรรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยผล 5 ในผู้ปฏิบัติกรรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท มีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

สมมุติฐานที่ 2 ผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท

สมมุติฐานที่ 3 พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาการพาณิชย์ไทย

สมมุติฐานที่ 4 พละ 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีความสัมพันธ์ทางอ้อมเชิงบวกผ่านพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ไปยังความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาการพาณิชย์ไทย

กรอบทฤษฎี และแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ของ Skinner นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ในทฤษฎีการวางเงื่อนไขให้เกิดการกระทำ (Operant Conditioning) ที่ว่า “การที่บุคคลหรืออินทรีย์หนึ่งแสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับแรงเสริม (reinforcement) อินทรีย์นั้นหรือบุคคลนั้นก็กระทำการพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรงการกระทำนั้นๆ พฤติกรรมนั้นก็จะค่อยลดลงจนในที่สุดไม่เกิดพฤติกรรมนั้นๆ อีก โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยแรงจูงใจอันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์โดยมีรากฐานมาจากการไม่ทำชั่วเพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษและต้องการการยอมรับ การชมเชย หรือรางวัลจากสังคม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมที่สังคมยึดถือ ซึ่งการปฏิบัติธรรมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม (Skinner B. F., 1953. นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล. 2551. หน้า 11. และหน้า จ) ซึ่งเป็นบริบทของเหตุ และผลของปัจจัยสอดคล้องกับหลัก “อิทัปปัจจยตา” ในทางพุทธ

ศาสนา ที่เชื่อว่า “สิ่งทั้งหลายไม่มีอยู่โดยลำพังต้องอาศัยซึ่งกันและกันด้วยเหตุแห่งปัจจัย” (พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต, 2532) โดยรูปแบบตั้งต้นของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ 3 ปัจจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง 3 ปัจจัย ในบริบทของผู้ที่มีคุณสมบัติทั้งในด้าน “ความเก่ง” และ “ความดี” ดังนี้

1) ปัจจัยพละ 5 เป็นบริบทที่แสดงออกในด้านคุณสมบัติในตัวบุคคล ประกอบด้วย ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละเป็นกำลังหรือพลังในตัวบุคคลหรืออินทรีย์ที่มีอยู่แต่เดิมในบุคคลเป็นปัจจัยเสริมให้บุคคลแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้จากกระบวนการเรียนรู้ การฝึกฝน และพัฒนา โดยการปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท (พระกัมมัญญานาจริยะอุปัชฌिताภิกขุสงฆ, 2555) ซึ่งใช้การพิจารณาทุกสิ่งที่เกิดขึ้นตามเหตุแห่งปัจจัยส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดปัญญาเห็นแจ้งในความจริง (พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต. 2554) เป็นการพัฒนา และส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม เกิดขึ้นในบุคคลตามแนวไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา (จุมพล พุฒภัทรชีวิน และคณะ. 2549. หน้า จ) และเป็นปัจจัยในการนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จ และเป็นหลักการควบคุมตนเองไม่ให้ใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ประกอบด้วย ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละ (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2538. พละ 5. หน้า 177-209. อินทรีย์ 5. หน้า 357-442) ด้วยการปรับคุณภาพของพละ 5 ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ์ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ, 2470) โดยการปรับศรัทธาพละให้สอดคล้องกับปัญญาพละเพื่อลดความไม่รู้ตามที่เป็นจริงคู่หนึ่ง กับการปรับวิริยะพละ

ให้สมดุลกับสมาธิเพื่อลดความฟุ้งซ่านท้อแท้
 เกียจคร้าน อีกคู่หนึ่ง ด้วยการใช้สติพละเป็นปัจจัยใน
 การปรับสมดุลภายในจิตของตัวเองอยู่แล้วเป็นหลัก
 ในการควบคุมสมดุลของพละทั้ง 2 คู่ เพื่อให้การ
 กระทำหรือการแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นคุณ
 เป็นประโยชน์สูงสุด (ยุวเรศ พลชา. 2554. หน้า ข)

2) พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคห
 วัตถุ 4 เป็นบริบทที่แสดงออกในด้านคุณความดีของ
 บุคคล สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักคุณธรรมที่กำหนดแนว
 วิธีการปฏิบัติเพื่อสร้างความรักสามัคคีเสียสละเพื่อ
 ส่วนรวมมุ่งช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่
 แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นเป็นคนดี
 ประกอบด้วย 1) ทาน ด้วยการให้ การเสียสละ หรือ
 การเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคล
 อื่นโดยไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่าย
 เดียว ในวัตถุสิ่งของ การให้อภัยด้วยการยกโทษด้วย
 การไม่พยาบาทจองเวร การให้ความรู้ทางโลก และ
 การให้ความรู้ทางธรรมที่เชื่อว่าเป็นการให้ทุกอย่าง 2)
 ปิยวาจา ด้วยการพูดจาด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวาน นุ่ม
 นวล ไพเราะเป็นที่เจริญใจ ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้
 ได้ยินได้ฟัง 3) อตถจริยา ด้วยการประพฤติตนในสิ่งที่
 เป็นประโยชน์แก่กันและกัน ด้วยการช่วยเหลือกัน
 ด้วยกำลังกาย กำลังความคิด หรือกำลังทรัพย์ และ
 4) สมานัตตตา ด้วยการวางตนอย่างเหมาะสม
 ประพฤติปฏิบัติเหมาะสมตามที่ควรจะเป็นหรือการ
 วางกิริยาอัธยาศัยเหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่ง หรือ
 หน้าที่ของตน (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต. สังคห
 วัตถุ 4. หน้า 295-353)

สอดคล้องกับศึกษางานของวรภาส ที่พบว่า
 หลักการบริหารการศึกษามีความสอดคล้องกับ
 หลักสังคหวัตถุ 4 ตามคตินิยมในพุทธศาสนาเถรวาท
 ในบริบทที่ครอบคลุมหลักการบริหารจัดการ 3
 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการตนเอง เรียกว่า

หลักการครองตน 2) การบริหารจัดการบุคคล
 เรียกว่า หลักการครองคน และ 3) การบริหารจัดการ
 งาน หลักการครองงาน (วรภาส ประสมสุข และ
 นิพนธ์ กินาวงศ์. 2550. หน้า 63) การบริหารจัดการ
 ด้วยคุณธรรมจึงเป็นต้นแบบของการกระทำที่ส่งผลให้
 องค์กรเป็นองค์กรคุณธรรม และผู้ที่อยู่ในองค์กรก็จะ
 ถูกหล่อหลอมให้เป็นผู้มีคุณธรรมไปด้วย และทำให้ผู้
 ที่อยู่ในองค์กรมีความความศรัทธา เชื่อมั่น และความ
 จงรักภักดีต่อองค์กร และนำพาองค์กรไปสู่ความ
 ยั่งยืน (สมบัติ ทิฆมทรัพย์. 2004. หน้า 12)

3) ความสามารถเชิงปัญญาของผู้บริหารเชิงกล
 ยุทธ์ เป็นปัจจัยที่แสดงออกถึงความสามารถหรือ
 ความเก่งของบุคคลในการใช้วิธีการจัดการเชิงกลยุทธ์
 ในบริบทที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ สภาวะ
 พหุศาสตร์ การกำหนดทิศทาง แผนยุทธศาสตร์ และ
 ยุทธวิธีในการดำเนินงาน รวมถึงการติดตามและ
 ประเมินผลเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และสร้าง
 ความสำเร็จทางการแข่งขัน ทางธุรกิจ (A.
 Thompson. A. J. Strickland III & John E.
 Gamble, 2007) ผู้บริหารเชิงกลยุทธ์จึงจำเป็นต้องเป็นผู้
 ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงสติปัญญาเชิงกลยุทธ์ใน
 บริบทของความเชื่อ ค่านิยมที่ชัดเจนซึ่งเป็นพื้นฐานที่
 นำไปสู่การตัดสินใจ (Sternberg, 2002. อ้างถึงใน
 Davies and Other, 2006) และยังคงต้องเป็นผู้ที่มี
 คุณภาพส่วนบุคคลสูงมีทักษะในด้านการจัดการ
 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นความเฉลียวฉลาด
 ทางด้านสังคม ซึ่งเป็นบริบทของการพัฒนา
 ความสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ และวิธีการแก้ไขปัญหา
 อย่างสร้างสรรค์ (Gardner, 1985. อ้างถึงใน Davies
 and Davies, 2005)

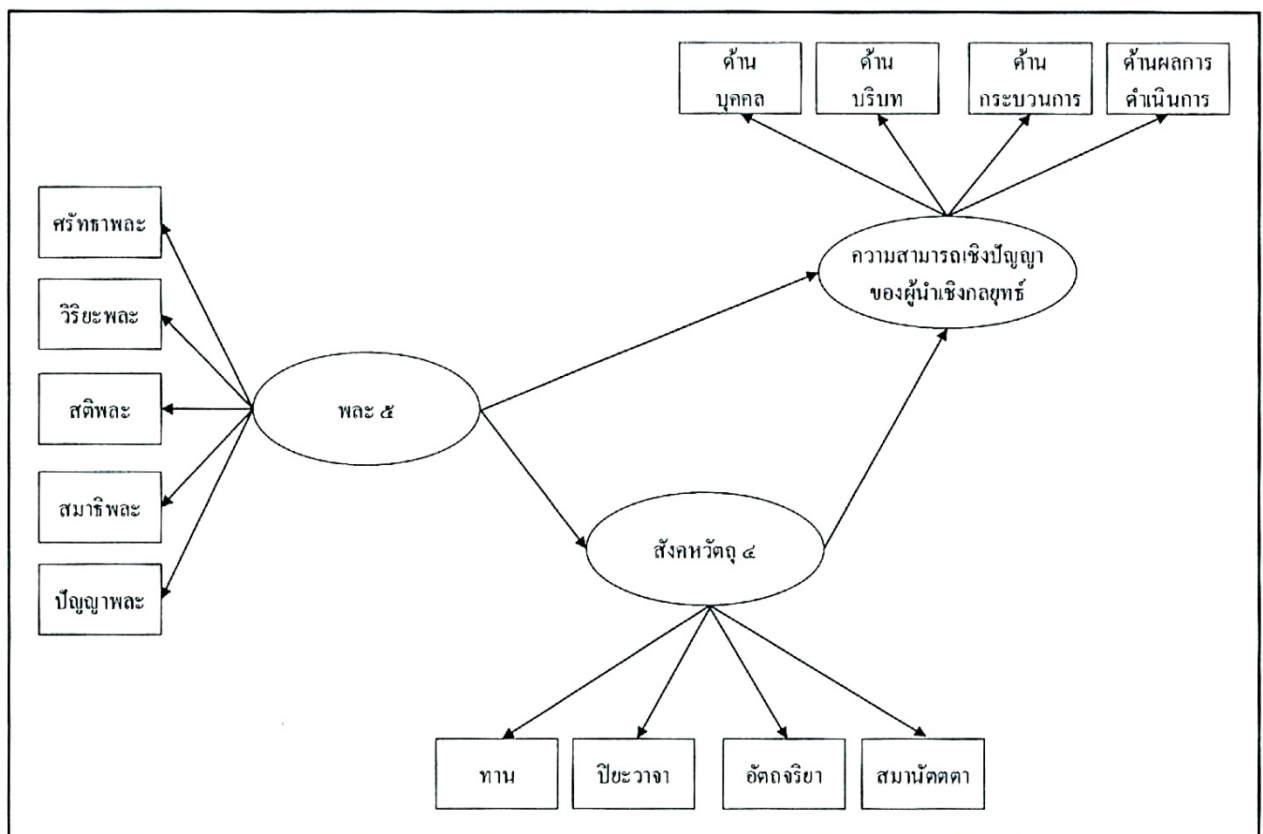
ดังนั้นมาตรฐานที่ใช้ในการวัดความสำเร็จหรือ
 ความเก่งของบุคคลในบริบทของความสามารถเชิง
 ปัญญาของผู้บริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการนำมาตรวัด

ความสามารถเชิงปัญญาซึ่งพัฒนาโดย Davies and Davies ใน 3 บริบท ได้แก่ 1) ด้านบุคคล เป็นมาตรวัดความเฉลียวฉลาด และทักษะในด้านการสร้างวิสัยทัศน์ การกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีและการขับเคลื่อนไปสู่การบรรลุผลตามเป้าหมาย 2) ด้านบริบท เป็นมาตรวัดความเฉลียวฉลาดในการบริหารจัดการด้านโครงสร้าง และสภาพแวดล้อมในบริบทที่ต้องดำเนินการ 3) ด้านกระบวนการ เป็นมาตรวัดความเฉลียวฉลาดในการสนับสนุนส่งเสริมผู้ร่วมงานเพื่อให้เกิดการทำงานให้เป็นไปได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และในส่วนของพัฒนาต่อยอดมาตรวัดความสามารถเชิงปัญญา โดย ระวีวรรณ ในบริบทที่ 4) ด้านผลการดำเนินการ เป็นมาตรวัดความเฉลียว

ฉลาดของผู้นำที่จะเข้าใจการวัดผลการดำเนินการของหน่วยงานหรือองค์การให้เป็นไปได้ตามเป้าหมายที่กำหนด (ระวีวรรณ กลิ่นหอม, 2550)

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย โดยบูรณาการแนวคิดด้านการจัดการทางตะวันตกกับหลักการทางพุทธศาสนาเถรวาทมาเป็นแนวคิดหลักในการศึกษาและพัฒนารูปแบบเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ในโมเดล ดังนี้

การศึกษาครั้งนี้จึงนำปัจจัยพละ 5 ซึ่งคุณสมบัติในตัวบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมให้บุคคลแสดงออกทางพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ การฝึกฝน และพัฒนา ด้วยการ

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ปฏิบัติการพื้นฐานในพุทธศาสนาเถรวาท โดยเชื่อว่า “พละ 5” มีอิทธิพลต่อปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 เป็นบริบทที่แสดงออกในด้านคุณความดีของบุคคล ในบริบทของวิธีการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการตนเอง “หลักการครองตน” 2) การบริหารจัดการบุคคล “หลักการครองคน” และ 3) การบริหารจัดการงาน “หลักการครองงาน” และ ปัจจัยความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในบริบทของความสามารถหรือความเก่งของบุคคลในบริบทเชิงปัญญาในการใช้การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือเพื่อการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทาง แผนยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีในการดำเนินงาน รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และสร้างความสำเร็จทางการแข่งขันทางธุรกิจ โดยความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 3 แสดงให้เห็นเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ตามภาพประกอบที่ 1

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ไทย ที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป รับเป้าหมายกลยุทธ์ประจำปี และเป็นผู้จัดทำ หรือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการจัดการกลยุทธ์องค์กรในระดับใดระดับหนึ่ง อาทิ แผนการจัดการกลยุทธ์ระดับองค์กรระดับหน่วยงาน หรือระดับปฏิบัติการ ในธนาคารที่มีชมรมเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและสนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติการพื้นฐานเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานให้แก่พนักงาน 4 ธนาคาร ได้แก่ 1) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) 2)ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) 3)ธนาคารทหารไทย จำกัด

(มหาชน) และ 4) ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเจ้าหน้าที่ระดับบริหารที่ปฏิบัติการพื้นฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จำนวน 400 คน ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 200 คน ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน 100 คน ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 50 คน และธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 50 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน จำนวน 98 ข้อคำถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การประเมินแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาผู้ตอบแบบสอบถามได้ปฏิบัติพระกรรมฐาน

ตอนที่ 2, 3 และ 4 เป็นแบบสอบถามด้านปัจจัยพละ 5 ในผู้ปฏิบัติการพื้นฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จำนวน 20 ข้อคำถาม แบบสอบถามด้านปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จำนวน 18 ข้อคำถาม และ แบบสอบถามด้านปัจจัยด้านความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการกลยุทธ์ของผู้ปฏิบัติพระกรรมฐาน จำนวน 54 ข้อคำถาม รวม 92 ข้อคำถาม ใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ (Index of Item Congruence: IC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ผลการประเมิน พบว่า มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าเฉลี่ยทั้งหมด เท่ากับ 0.88 ซึ่งสูงผ่านเกณฑ์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่กำหนด สรุปว่าข้อคำถามมีเนื้อหาสอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ได้

2) ทดสอบค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) พบว่า ข้อคำถามด้านปัจจัยพละ 5 ด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และด้านความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย มีค่าความเที่ยงในระดับสูงเท่ากับ .9700, .9788 และ .9864 ตามลำดับ โดยมีค่าความเที่ยงทั้งหมด เท่ากับ .9904 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงสูงเพียงพอในเกณฑ์ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ได้

3) วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) มิได้ทำการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง เนื่องจากเป็นการนำเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแทนการใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันองค์ประกอบปัจจัยใน 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยพละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ปัจจัย ได้แก่ ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิ

พละ ปัญญาพละ 2) ปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ปัจจัย ได้แก่ ประกอบด้วย 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตตา และ 3) ปัจจัยความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในผู้จัดการธุรกิจไทย ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความสามารถเชิงปัญญาด้านบุคคล 2) ความสามารถเชิงปัญญาด้านบริษัท 3) ความสามารถเชิงปัญญาด้านกระบวนการ 4) ความสามารถเชิงปัญญาด้านผลการดำเนินการ ว่าองค์ประกอบปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีแนวคิด ทฤษฎีรองรับ ผลการศึกษารองรับ และครอบคลุมอย่างถูกต้องและเหมาะสมอยู่แล้ว

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม 2556 โดยเข้าพบประธานชมรม/สมาคมพุทธศาสนาของธนาคารทั้ง 4 แห่ง เพื่อแจ้งหลักการ เหตุผล และความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ และขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้ประสานงานรวบรวมตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ จำนวน 386 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.50

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเบื้องต้น เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2) สถิติวิเคราะห์ เพื่อหาความเป็นองค์ประกอบและเหมาะสมในการวัดตัวแปร ได้แก่ ค่า KMO, Bartlett's Test of Sphericity Chi-Square, P- Value, Eigen values และ Total Variance

3) สถิติอ้างอิง เพื่อตรวจสอบว่า ตัวแบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ χ^2 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง

GFI, AGFI, NFI, CFI, RMR, RMSEA และค่า CN ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ χ^2/df

การประมวลผลและสรุปผลการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25 - 35 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้บริหารชั้นต้น และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติกรรณฐานต่ำกว่า 1 ปี

2. ค่าสถิติทดสอบความเป็นองค์ประกอบตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร ที่ใช้วัดตัวแปรแฝงผล 5, จำนวน 4 ตัวแปรสังเกต ที่ใช้วัดความเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และจำนวน 4 ตัวแปรสังเกตที่ใช้วัดความเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง

ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ จากค่าสถิติทดสอบ พบว่า

3. มีค่าความเหมาะสมของข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา (KMO) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.860 - 0.973, มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Bartlett's Test of Sphericity χ^2) อยู่ในช่วงระหว่าง 1169.762 - 9891.528, มีค่าวัดตัวแปรสังเกตได้ว่าเป็นตัวแทนของปัจจัยตัวแปรแฝงที่ศึกษา (P-value) เท่ากับ 0 , มีค่าความเป็นตัวแปรร่วม (Eigen values) อยู่ในช่วงระหว่าง 3.240 - 14.320 และมีค่าความสัมพันธ์ทั้งหมดของตัวแปร (Total Variance Explained) อยู่ในช่วงระหว่าง 77.502 - 80.997 ตามลำดับ ซึ่งทุกค่าสถิติทดสอบมีค่าเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถใช้อธิบายทั้งด้านน้ำหนัก และความสัมพันธ์ในทุกองค์ประกอบตัวแปร ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ทดสอบความเป็นองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงในโมเดลที่ศึกษา

	ค่า KMO	Bartlett's Test of Sphericity χ^2	P-value	Eigen Value	Total Variance Explained
1. ผล 5					
ศรัทธาผล	0.83600	1169.762	0	3.240	80.997
วิริยะผล	0.85243	1805.401	0	3.577	89.423
สติผล	0.86400	1334.120	0	3.360	83.995
สมาธิผล	0.85600	1272.905	0	3.321	83.033
ปัญญาผล	0.86200	1437.140	0	3.419	85.463
2. พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4					
ทาน	0.86000	1485.330	0	3.437	85.923
ปิยะวาจา	0.86800	1676.263	0	3.522	88.039
อติจริยา	0.91300	2371.809	0	4.376	87.529
สมานัตตตา	0.92200	2269.700	0	4.361	87.228
3. ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย					
ด้านบุคคล	0.97310	9891.5281	0	14.320	79.560
ด้านบริษัท	0.96800	7869.0970	0	11.625	77.502
ด้านกระบวนการ	0.95500	4276.2340	0	7.363	81.806
ด้านผลการดำเนินการ	0.95200	6282.0400	0	9.504	79.196

3. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร กับตัวแปรแฝงพลละ 5, 4 ตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และ 4 ตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝงความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์

จากค่าสถิติทดสอบ พบว่า มีค่าไคสแควร์สัมพันธ์ ($\chi^2 / \text{degree of freedom}$) หรือ (Relative χ^2) ที่ระดับ 1.830, ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ที่ระดับ 1.830, ค่าดัชนีวัดระดับความ

กลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ที่ระดับ 0.94, ค่าดัชนีวัดความเป็นปกติ (NFI) ที่ระดับ 0.99, ค่าดัชนีวัดความเป็นปกติโดยการปรับแก้จำนวนองศาอิสระในโมเดล (NNFI) ที่ระดับ 1.00, ค่าดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืน (CFI) ที่ระดับ 1.00, ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) ที่ระดับ 0.017 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMSEA) ที่ระดับ 0.046 ตามลำดับ ซึ่งทุกค่าสถิติทดสอบเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ทดสอบค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝงในโมเดลที่ศึกษา

สถิติ/ค่าทดสอบ	เกณฑ์มาตรฐาน	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
$\chi^2 / \text{degree of freedom}$	$\leq 5.000^*$	1.830	ผ่านเกณฑ์
Goodness-of-fit (GFI)	≥ 0.90	0.96	ผ่านเกณฑ์
Adjusted goodness-of-fit (AGFI)	≥ 0.80	0.94	ผ่านเกณฑ์
Normalized fit index (NFI)	≥ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
Non-normalized fit index (NNFI)	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
Comparative fit index (CFI)	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
Root mean square residual (RMR)	≤ 0.05	0.017	ผ่านเกณฑ์
Root mean square error of approximation (RMSEA)	≤ 0.10	0.046	ผ่านเกณฑ์

*Bollen. 1989; Diamantopoulos and Siguaw. 2000

4. ค่าความเที่ยง (ρ_c) ของตัวแปรแฝง ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (ρ_v) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2) ของตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร กับตัวแปรแฝงพลละ 5, 4 ตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และ 4 ตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝงความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์

จากค่าสถิติทดสอบ พบว่า ตัวแปรแฝงพลละ 5 มีค่าความเที่ยง (ρ_c) ที่ระดับ 0.923, มีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (ρ_v) ที่ระดับ 0.742 และมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.30-0.86, ตัวแปรแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 มีค่าความเที่ยง (ρ_c) ที่ระดับ 0.978, มีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (ρ_v) ที่ระดับ 0.921 และมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2)

อยู่ในช่วงระหว่าง 0.90-0.94 และตัวแปรแฝงความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ มีค่าความเที่ยง (ρ_c) ที่ระดับ 0.966, มีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (ρ_v) ที่ระดับ 0.882 และมีค่า

สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.78-0.95 ตามลำดับ ซึ่งทุกค่าสถิติทดสอบเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทดสอบค่าความเที่ยง (ρ_c) ความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ (ρ_v) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกต	ρ_c	ρ_v	R^2
ปัจจัยพละ 5	ศรัทธาพละ	0.923	0.742	0.86
	วิริยะพละ			0.85
	สติพละ			0.68
	สมาธิพละ			0.36
	ปัญญาพละ			0.80
	ปัจจัยสังคหวัตถุ 4			0.978
การจัดการเชิงกลยุทธ์	มิติด้านทาน	0.966	0.882	0.94
	มิติด้านปิยวาจา			0.90
	มิติด้านอหัตถจริยา			0.90
	มิติด้านสมานัตตตา			0.93
ปัญหาในส่วนบุคคล	ปัญหาในส่วนบุคคล	0.966	0.882	0.95
	ปัญหาในด้านบริบท			0.91
	ปัญหาในด้านกระบวนการ			0.78
	ปัญหาด้านผลการดำเนินการ			0.86

5. สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต (R^2) ของปัจจัยพละ 5 พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

จากค่าสถิติทดสอบ พบว่า ตัวแปรแฝงพละ 5 มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างอยู่ในช่วงระหว่าง 0.60-0.93 และค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร

สังเกต (R^2) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.36-0.86, พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง อยู่ในช่วงระหว่าง 0.95-0.97 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ มีค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต (R^2) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.78-0.95 ตามลำดับ ซึ่งทุกค่าสถิติทดสอบเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างปัจจัยในโมเดลที่ศึกษา

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกต	ค่าสัมประสิทธิ์	สถิติทดสอบ t	R ²
ปัจจัยพละ 5				
	ศรัทธาพละ	0.93	23.76	0.86
	วิริยะพละ	0.92	23.68	0.85
	สติพละ	0.82	19.65	0.68
	สมาธิพละ	0.60	12.58	0.36
	ปัญญาพละ	0.90	22.30	0.80
ปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4				
	มิติด้านทาน	0.97	--	0.94
	มิติด้านปิยวาจา	0.95	45.55	0.90
	มิติด้านอัตถจริยา	0.95	45.16	0.90
	มิติด้านสมานัตตตา	0.96	43.18	0.93
ปัจจัยการจัดการเชิงกลยุทธ์				
	ปัญญาในด้านบุคคล	0.98	44.53	0.95
	ปัญญาในด้านบริบท	0.95	31.41	0.91
	ปัญญาในด้านกระบวนการ	0.88	33.01	0.78
	ปัญญาด้านผลการดำเนินการ	0.93	44.53	0.86

6. ค่าความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างของ ปัจจัยตัวแปรแฝงพละ 5 สังคหวัตถุ 4 และ ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจ ธารณาการพาณิชย์ไทย จากค่าสถิติทดสอบ ดังแสดงไว้ ใน ตารางที่ 4 พบว่า

1) พละ 5 และพฤติกรรมด้านคุณธรรมใน มิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติกรรรมฐาน มีอิทธิพล ทางบวกต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกล ยุทธ์ ในธุรกิจธารณาการพาณิชย์ไทย ในระดับร้อยละ 77.0 และ 81.0 ตามลำดับ

2) พละ 5 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ ความ สามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในผู้ จัดการธารณาการพาณิชย์ไทย ในระดับร้อยละ 30.0 และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านพฤติกรรมด้าน คุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในระดับร้อยละ

54.0 คิดเป็นอิทธิพลรวม ในระดับร้อยละ 84.0 และ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรม ในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในระดับร้อยละ 90.0 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

3) พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของ สังคหวัตถุ 4 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ใน ผู้จัดการธารณาการพาณิชย์ไทย ในระดับร้อยละ 60.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างปัจจัยในโมเดลที่ศึกษา

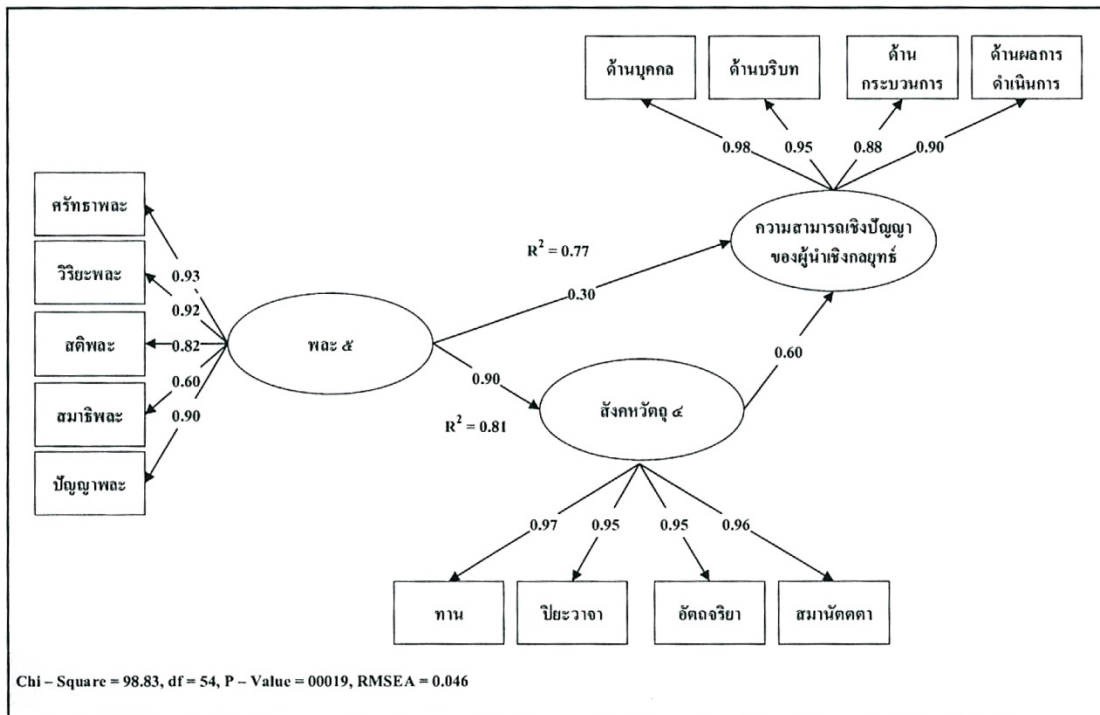
ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ผล 5	สังคหวัตถุ 4
การจัดการเชิงกลยุทธ์	0.77	ทางตรง (DE)	0.30*	0.60*
		ทางอ้อม (IE)	0.54*	0.00
		โดยรวม (TE)	0.84*	0.60*
สังคหวัตถุ 4	0.81	ทางตรง (DE)	0.90*	--
		ทางอ้อม (IE)	0.00	--
		โดยรวม (TE)	0.90*	--

สรุปจากการศึกษาโดยใช้ค่าสถิติทดสอบ พบว่า ตัวแปรสังเกตทุกตัวแปรที่ใช้วัดผล 5, พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย สามารถใช้เป็นตัวแทนและวัดผล 5 พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยในโมเดลที่ศึกษาได้ โดยรูปแบบโมเดลที่พัฒนาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และปัจจัยตัวแปรผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

นอกจากนี้ยัง พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย และปัจจัยผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทยังมีความสัมพันธ์ทางอ้อมเชิงบวกผ่านพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ไปยังความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยด้วย

การอภิปรายผลการศึกษา

จากการทดสอบตัวแปรสังเกตทุกตัวแปรของตัวแปรแฝงแต่ละตัวเพื่อวัดความเป็นองค์ประกอบด้วยสถิติทดสอบในตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร ได้แก่ ศรัทธาผละ วิริยะผละ สติผละ สมาธิผละ และปัญญาผละ ในตัวแปรแฝงผล 5, ตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่ ทาน ปิยะวาจา อตถจริยา และสมานัตตาในตัวแปรแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่ ความสามารถเชิงปัญญาในด้านบุคคล, ความสามารถเชิงปัญญาในด้านบริบท, ความสามารถเชิงปัญญาในด้านกระบวนการ และความสามารถเชิงปัญญาในด้านผลการดำเนินการ ในตัวแปรแฝงความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า ตัวแปรสังเกตที่นำมาเป็นองค์ประกอบเพื่อวัดตัวแปรสังเกตแต่ละตัวแปรของตัวแปรแฝงแต่ละตัว มีค่าน้ำหนัก และความสัมพันธ์เหมาะสมในการใช้เป็นตัวแทนเพื่อวัดตัวแปรความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปรแฝงที่ใช้ศึกษาในโมเดลได้ แสดงให้เห็นว่าหลักพุทธธรรมและองค์ประกอบของหลักพุทธธรรมที่ได้บัญญัติไว้ตามประไตรปิฎกในพระพุทธานุชาจะเป็นจริง

ภาพประกอบที่ 2 แสดงผลการศึกษา

ดังนั้น จึงอนุมานได้ว่า ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมာธิพละ และปัญญาพละ เป็นกำลังที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งสามารถฝึกฝนให้เข้มแข็งขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติกรรมฐาน และเมื่อฝึกดีแล้วจะเป็นคุณสมบัติที่ส่งผลด้านบุคลิกภาพของผู้นำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสติ และพัฒนาปัญญาเองในการกระทำกิจการต่างๆ ให้เกิดความมั่นคงแก่ชีวิต (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2538. พละ 5. หน้า 177-209. อินทรีย์ 5. หน้า 357-442) ซึ่งเป็นเงื่อนไขทำให้บุคคลเกิดการตัดสินใจว่าจะกระทำ หรือไม่กระทำ หรือจะแสดงออกหรือไม่แสดงออกทางพฤติกรรม ขอลตสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการกระทำอย่างมีเงื่อนไขของ “สกินเนอร์” (Skinner B. F., 1953) และหลัก “อิทัปปัจจยตา” ซึ่งเป็นบริบทของเหตุและผลของปัจจัยว่า “สิ่งทั้งหลายไม่มีอยู่โดยลำพัง ต้องอาศัยซึ่งกันและกันด้วยเหตุแห่งปัจจัย” (พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต, 2532)

จากการศึกษายังพบว่า พละ 5 ในบุคคลซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติกรรมฐานซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมที่น้อมนำบุคคลให้พัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จในกิจการทั้งปวงด้วยความดี และใช้เป็นพลังในการควบคุมตนเองไม่ให้ใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2538. พละ 5. หน้า 177-209) ค่าสถิติทดสอบ พบว่า พละ 5 มีอิทธิพลสูงมากต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่แสดงออกทางด้านคุณความดีในด้านการสงเคราะห์ ความเอื้ออาทร สงเคราะห์กันเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่นให้อยู่ร่วมกัน (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2546) ในทางตรงกันข้ามพละ 5 มีอิทธิพลต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ไทย ไม่มากนักทั้งนี้มีความเป็นไปได้ว่าผู้ปฏิบัติกรรมฐานเห็นว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นบริบทเพียงเพื่อการรับมือและสร้างรายได้เปรียบ

ทางการแข่งขันทางธุรกิจ (A. Thompson. A. J. Strickland III & John E. Gamble, 2007) เท่านั้น ซึ่งสัมพันธ์กับบุคลิกและแนวทางการปฏิบัติในด้านคุณธรรม และจริยธรรมของตนเองได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ “ริชาร์ด” ที่พบว่าแม้ผู้บริหารเองก็มีทัศนคติว่าการฉ้อโกงเป็นเรื่องธรรมดา โดยพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย แม้ด้วยวิธีการที่อาจไม่ถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรมก็ตาม (Richard L. Daft. 1999. pp. 365-367)

อย่างไรก็ตามในการศึกษา พบว่า พละ 5 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการในบริบทด้านคุณธรรมจริยธรรม และความดีของบุคคล ที่ครอบคลุมหลักในการครองตน การครองคน และการครองงาน (วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์. 2550. หน้า 63) ส่งผลให้ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย รวมในระดับที่ค่อนข้างสูงขึ้นมา จึงมีความเป็นไปได้สูงว่าพละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาท เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมและยกระดับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

จากผลการศึกษา พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในโมเดลที่ศึกษาแต่ละตัวแปรเป็นความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลที่ส่งผลไปในทิศทางเดียวกัน จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าพละ 5 ในตัวบุคคลที่ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาทในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผลหรือกำลังที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์แนวคิด การปฏิบัติ หรือแสดงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกไปในทางบวก หรือเป็นไปทางด้าน “ความดี” ในระดับสูง แต่ขณะเดียวกันกลับส่งผลต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ในระดับที่ไม่สูงนัก ซึ่งเป็นบริบทของ

การเอาชนะ และการสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขัน (A. Thompson. A. J. Strickland III & John E. Gamble, 2007) จนอาจกระทบต่อความสามารถในการบริหารจัดการทางด้านธุรกิจซึ่งเป็นเป็นอัตลักษณ์ในด้าน “ความเก่ง” ของบุคคล อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าพละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาทหากนำมาใช้ในการบริหารจัดการผ่านกระบวนการจัดการตามแนวพุทธธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 แล้ว จะมีอิทธิพลส่งเสริมแรงต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยให้สูงขึ้นด้วย

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า พละ 5 ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาท มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 สูงกว่าอิทธิพลที่มีต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในผู้จัดการธนาคารพาณิชย์ไทย ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้ง 4 แห่ง ไปประยุกต์สร้างเป็นหลักสูตรให้ครอบคลุมทั้ง 3 ปัจจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ซึ่งนอกจากจะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำและพนักงานธนาคารได้ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาทแล้วยังเป็นการให้เกิดความเข้าใจ และส่งเสริมให้นำหลักพุทธธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 มาใช้เป็นหลักบริหารจัดการด้วยคุณธรรมที่ครบถ้วนทั้งในด้านการจัดการตน จัดการคน จัดการงาน ให้แก่ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์เพื่อพัฒนาให้เป็นอัตลักษณ์ของผู้นำให้ที่ถึงพร้อมครบทั้งด้าน “ความเก่ง” และ “ความดี” และขยายไปสู่ผู้ปฏิบัติกรรณฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ในธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อยืนยันต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการในขอบเขตที่ผู้วิจัยกำหนด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางบางประการที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อการพัฒนาบุคคลในภาคธุรกิจให้ถึงพร้อมด้วยความเก่ง และความดี โดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีด้านการจัดการกับหลักพุทธศาสนาในบริบทของพุทธบริหาร ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่าง พละ 5 และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ของผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท และความสามารถเชิงปัญญาของผู้ นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรนำตัวแบบโมเดลการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้ศึกษากับผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ในธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อยืนยันว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่ศึกษาครั้งนี้ มีความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลในทางเดียวกัน

2. ควรนำตัวแบบโมเดลการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้ศึกษาเปรียบเทียบกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่าง พละ 5 และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้ นำเชิงกลยุทธ์ กับผู้ นำในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนา เถรวาท

3. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อความลุ่มลึกและความเข้าใจเชิงลึกถึงความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลของปัจจัยที่ศึกษาในโมเดล

บรรณานุกรม

- จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ. 2549.
กระบวนการวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างความดี มีคุณธรรม. โรงพิมพ์ บริษัทพริกหวานกราฟฟิค (จำกัด).
กรุงเทพมหานคร. หน้า จ.
- จอมพล สฤชดี ธนะรัชต์. (2505). *พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505*. มาตราที่ 12 (9)
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล. (2551). *การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย*. โรงพิมพ์ บริษัทพริกหวานกราฟฟิค (จำกัด). กรุงเทพมหานคร. หน้า 11 และหน้า (จ).
- พระกัมมัญฐานาจารย์ะอุบัณฑิตตาทิภาวิงสะ. (2555). *แจ้งปรมัตถธรรมด้วยการเจริญพละ 5*. สำนักพิมพ์ก้อนเมฆ. กรุงเทพมหานคร.
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ์ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ. (2470). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ*. เล่มที่ 31 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 23 ขุททกนิกาย ปฏิสัมภีตามรรค ข้อที่ 436.
- พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต. (2538). *กรรมฐาน*. *กัมมัญฐาน*. *ภาวนา*. *พละ*. *สังคหวัตถุ 4*. *สังคหพละ*. *อินทรีย์ 5*. พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 12. ย่อหน้า 186 กรุงเทพมหานคร:

- พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต. (2532). *ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง*. เอกสารบรรยายนิสิตปริญญาโท ภาควิชาสารัตถศึกษา แห่งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:
- _____ . (2554). *แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา และลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด กรุงเทพมหานคร:
- ภาณุวัฒน์ พันธุ์แพ (2546). การเสริมสร้างคุณธรรมในผู้นำ. *วารสารศึกษาศาสตร์* ปีที่ 3 (1) มหาวิทยาลัยพายัพ. หน้า 61 อ้างอิงจาก Richard L. Daft. (1999). *Leadership Theory and Practice*. The Dryden Press. Forth TX. pp. 365-367
- ยุวเรศ พลชา. (2554). *ศึกษาหลักปฏิบัติ ๔ กับ อินทรีย์ ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2554. หน้า ข.
- รวิวรรณ กลิ่นหอม. (2550). *การพัฒนารูปแบบการวัดและเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสายสามัญ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยเซนต์. กรุงเทพมหานคร. 2550.
- วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์. 2550. *หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม*. *วารสารศึกษาศาสตร์* ปีที่ 18 (2). มหาวิทยาลัยนเรศวร. หน้า 63.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2537). *การบริหารวิถีพุทธ ตอน ทฤษฎีการบริหารสมัยใหม่จากพระไตรปิฎก*. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดย บริษัท อริยชน จำกัด.
- สมบัติ พิษทรัพย์. (2004). *คุณธรรม-จริยธรรม สำหรับนักบริหาร*. บทความ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- BIBLIOGRAPHY ABI/INFORM Trade & Industry. (2007). *Meditation Classes Help World Bank's Employees Focus & Become More Productive*. IOMA's Report on Managing Benefits Plans; Apr 2007.
- A. Thompson, A. J. Strickland III & John E. Gamble. (2007). *Crafting & Eluting Strategy: The Quest for Competitive Advantage: Concept & Cases (15th ed)*. Mc GRAW-HILL INTERNATIONAL EDITION.
- Adearne, M.J. (2000). *An examination of the effects of leadership empowerment behaviors and organizational citizenship behaviors on sales team performance*. Unpublished Doctoral dissertation. Kelley School of Business Indiana University. Indiana. 2000.
- Adearne, M.J. (2000). *An examination of the effects of leadership empowerment behaviors and organizational citizenship behaviors on sales team performance*. pp.1. Unpublished Doctoral dissertation. Kelley School of Business Indiana University.

- Friedman, Milton. (1998). *"The Social responsibility of business is to increase its profits"* Perspectives in Business Ethics. International Edition. Edited by Laura Pincus Hartman. (Singapore: Mc Graw Hill, 1998). p. 251.
- Skinner, B. F. A. (1953) B. F. Skinner's Science and Human Behavior: Its Antecedents and Its Consequences. Journal of the Experimental Analysis of Behavior. New York :(Online). Available: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1284963/pdf/14964711.pdf. [2011, June 23]
- Satinder, Dhiman. (2009). *Mindfulness in Life and Leadership: An Exploratory Survey*. Interbeing Volume 3 Number 1; spring 2009; 3, 1; ABI/INFORM Global p. 55.
- Davies, B.J. and Davies, B. (2005). *Strategic Leadership*. In B. Davies (ed.) The Essentials of School Leadership: London. SAGE.
- Davies, B.J. and Other. (2006). Development of a Strategic Leadership in School. *Educational Management Administration & Leadership*. Vol.34 (1): 121-139
- George, William. (2010). *Mindful Leadership: When East Meets West*. HBS Working Knowledge. Published September 7, 2010. Author: Sean Silverhorne.
- Jyoti, Roop. (2011). *Vipassana An Art of Corporate Management*. VRI Series No. 127. Vipassana Research Institute. Dhammagiri, 422 403. Maharashtra, India.
- Lazara, Sara. Et al.. (2005). *Meditation experience is associated with increased cortical thickness*. NEUROREPORT. Vol 16 No17 28 November 2005.
- McGarvey, Metta. (2010). *Mindfulness Practices and Emotional Development in Adult Life: A Developmental Framework for Research and Teaching*. Doctoral Dissertation, Harvard Graduate School of Education.
- O'Shannassy, Tim. (2003). *Modern strategic management: Balancing strategic thinking and strategic planning for internal and External Stakeholders*. Singapore Management Review; 2003; 25, 1; ABI/INFORM Global.
- Richard, Daft. (1999). *Leadership Theory and Practice*. The Dryden Press. Forth TX. pp. 365-367
- Rooke, David and Torbert, William (2005) . *Seven Transformations of Leadership*. Harvard business review. April 2005. Harvard Business School Publishing Corporation.

